

16. decembra jako dobro obiskan shod. Izredno lepo je govoril o socialnem vprašanju dr. Neuschl.

Štajarsko. Graški knezoškof, dr. Schuster, so te dni izdali lep pastirski list o svojem potovanju v Sv. deželo. — V Gradcu ne bodo postavili svetlemu cesarju spomenika, ampak na njihovo željo se bode dotični denar porabil za dobrodelne namene. — Dne 27. t. m. se je sešel deželni zbor. Nemški nacionalni poslanci se hočejo izreči zoper slov.-nemško gimnazijo v Celju. Naši poslanci gotovo ne bodo molčali.

Koroško. Nemški nacionalci se posebno odlikujejo s svojo kulturo. Svojo stranko hočejo utrditi s škandali. Najbolj »korajzen« je neki dr. Lemisch, ki posebno rad moti shode nemškega katol. političnega društva. Tako zadnjič v Urtlu pri Kotarčah. Nemški katoliški možje pa se za to malo zmenijo in se na mnogih krajih možato obnašajo pri občinskih volitvah.

Kranjsko. V Ljubljani bodo prih. leto začeli zidati slov. višjo deklisko šolo. — Dvorni svetovalec Šuklje je odložil državno poslanstvo. — Na Bledu bodo na občinske stroške napravili ubožnico in bolnišnico. To bo tudi po drugih večjih občinah potrebno.

Primorsko. Večina notarjev na Goriskem je sklenila, da bode notranji uradni jezik le italijansščina. Grda prenapetost! — V Pazinu so Hrvatje pri občinskih volitvah tudi v prvem razredu sijajno zmagali. — Pravosodni minister je izdal naredbo, da morajo porotniki v Istri znati oba deželna jezika. Če pa to ni mogoče, vendar ne smejo sami Lahi biti porotniki.

Ogersko. Ker bo Wekerle s svojim ministerstvom gotovo odstopil, vpraša se zdaj, kdo bo znanprej ogerski ministerski predsednik. Pravijo, da bržčas Banffy, predsednik gosposke zbornice, ali pa hrvatski ban, grof Khuen-Hedervari. — Posvetovanje ogerskih škofov je bilo v Budapešti od 18. do 20. t. m. Gotovo so se skofje tudi s politiko bavili.

Vunanje države.

Rim. Kardinali in prelatje so se dne 23. t. m. poklonili sv. očetu in jim častitali za Božič. Papež so v odgovoru pojasnovali, kako se naj katoličani vedejo v zasebnem in javnem življenju.

Italijansko. Vladni časniki si na vse kriplje prizadevajo dokazati, da je Crispi gledé rimske banke nedolžen; pa kaj, da jim nihče neče tega verovati. — Zadnje nedeljo večer sta se v Rimu raznesli dve petardi; pri poslopju avstrijskega poslanika in konzula.

Francosko. Dne 21. t. m. je bil pred vojnim sodiščem v Parizu zaradi vohunstva nemški nadporočnik Schneebeck. Obsodili so ga na pet let in 5000 frankov globe. Židovski stotnik Dreyfuss pa je zaradi izdajstva domovine obsojen na dosmrtni zapor. Vsled tega se je Židom nos zopet precej pobesil.

Nizozemsko. Dne 24. t. m. je telegraf poročal iz Amsterdama: Cela Nizozemska je prepljavljena. Mesto Rotterdam je skoro vse pod vodo, mnogo hiš je voda podrla, na stotine ljudij je utonilo. Železniške proge so ponekod podrte, brzojavna napeljava razdejana. Škoda je ogromna.

Angleško. V južni Angleški zlasti okoli Londona so 23. in 24. t. m. divjali silni viharji. V Londonu je bilo ubitih 40 oseb, ranjenih nad sto. Škoda je velikanska. V tem viharju je pri Manchestru osebni vlak zadel ob brzovlak. Bilo je 12 oseb ubitih, nad 50 težko ranjenih.

Rusko. Car se bode s carico dal slovesno kronati meseca aprila v Moskvi. — Veleposlanik Šuvalov je imenovan za poljskega generalnega gubernatorja v Varšavi. — Vlada je vzela na posodo 4000 milijonov

frankov. Denar je od Židov lahko dobila, ker je bojda sedanji car židom dovolil večjo svobodo.

Bolgarsko. Stojilov je zopet ministerski predsednik. Načevič in Pešov imata sedanjo službo. Veličkov je postal naučni, Minčevič pravosodni in Magjarov stavbeni minister. Sebranje je z novim ministerstvom zadovoljno. — Bolgarski vladni časniki so začeli ostro pisati zoper Avstrijo. Jezijo se, da neče dovoliti bolgarskim pridelkom ugodnih pogojev za izvoz v Avstrijo. Pa tudi bolgarsko ljudstvo ni več prav prijazno našemu cesarstvu.

Azija. Vojska med Kitajci in Japonci se bode najbrže kmalu ustavila. V Mandžuriji je huda zima. Vode so zamrznile. Japonci sedaj ne morejo napasti zaradi ledu tahuskih utrd ob reki Pejho. Kitajci se pa sploh po zimi ne morejo pripravljati za boj, ker so vode zamrznene, železnic pa nimajo.

Za poduk in kratek čas.

Dva oratarja, izvrstna Slovenca.

(Spisal J. Z. v Remniku.)

Življenjepis Luke Držečnika vzbudil je v mojih prsih čute tako močnc, da se mi je oko zasolžilo. Blagi rodoljub Luka Držečnik že torej počiva pod grudo! Bodi mu mati zemlja lahka, bodi mu večni gospod Bog usmiljen in daj mu nad zvezdami blagor in veselje! Saj tukaj je imel trud in trpljenje, edina radost bila mu je slovenska domovina. Počivajo torej kosti, vzdignil se je duh nad zvezde, ki je neumorno delal za blagor Slovencev na Pohorju. Duhovito tvoje delovanje bo ostalo in ozivljalo ostale brate vedno bolj in bolj. Črtalo si bil v nekdanji dobi, ki je ledino prtrgalo; slovenski oratar si bil in si slovensko zemljo pod tujim jarmom z velikim trudom v Ribnici v rodovitno polje spremenil, da je zdaj dika vsega Pohorja. V Ribnici tedaj počiva Luka Držečnik, ki v istini zasluži narodni spominek.

Črez hribe dalje proti Mariboru na visokem Smolniku bil je pa Luka Hleb, ki je tudi ob času, v katerem nam je bilo skoro prepovedano veliko misliti na razvitek naroda, ledino oral. Postavi se, ljubi bralec, v duhu kakih 30 let nazaj v dobo pod nemško silo Seidl-Brandstätter in drugih naših zastopnikov in umel boš, kakšno ljubezen do domovine so ti možje javno kazali brez strahu, koje zdaj že črna mati zemlja pokriva. Tedanji poslanci za naše kraje so celo javno izrekli na Dunaju: »Mi ne poznamo tamkaj Slovenca, sami Nemci prebivajo v istih krajih«. Menili so pred 20 leti, da bodo Slovenci kmalu izginili in iz cerkev bodo napravili »fabrike«. Neka gospa istodobnega poslanca je rekla: »Lepa je Ruska cerkev, ali še lepša ista v Puščavi, tamkaj bo enkrat lepa fabrika«.

In takrat sta se brez strahu dva oratarja, Luka Držečnik in Luka Hleb, borila za blagor domovine in bila skali, ob kateri se je zastoj zaletavala nemška liberalna druhal. Storila sta to pod geslom:

Slovenec sem!
Od zibel do groba
Ne gane moja se zvestoba,
Da vsikdar reči smem:
Slovenec sem!

Nepozabljive so mi še ure, koje sem kot dijak preživel na visokem Smolniku v hiši blagega rodoljuba Lukeža Hleba. Zbrali so se vselej blagi rodoljubi Grizold, Švajger, katere je rajni Luka Hleb navdihoval z ljubeznijo do domovine. Govor na govor, pesem na pesem se je vrstila v milem slovenskem jeziku. Rajni Grizold imel je posebni dar za petje in je tudi kar proti zlagal

pesmice, polne narodnega duha, in popeval kakor slavček. Da, pravi narodni dom bil je pri Hlebu, kjer smo mladi dijaki navdušeno »živio« klicali, ki se zdaj po ušesih doni. Gotovo smem reči, da je rajni Luka Hleb isti kraj prebudil, vedril in krepil tako mogočno, da je res župnija v Rušah uzorno narodna in bo tudi ostala. Kot iskren, dober kristjan je rajni po želji svojega očeta na Smolniku lepo cerkev dal sezidati in dobil dovoljenje za pokopališče, ali tužna osoda je hotela, da je on bil prvi tamkaj pokopan.

Kar je bil Luka Hleb v dijaskih letih zame kot uzor pravega rodoljuba, to bil je v poznejših letih, ko sem začel kaplanovati, Luka Držečnik. Pred 26 leti v slovenskem jeziku pri občini uradovati, bilo je za me nekaj novega in to še celo v Marenberškem okraju. Pristréno sem želel tega rodoljuba spoznati. In to se je tudi kmalu zgodilo; kajti bil je pri vsakem narodnem shodu prisoten, goreč za blagor naše domovine. Čudoviten zdel se mi je v isti dobi Luka Držečnik in reči smem, da je tudi njegova neustrašljivost dajala meni pogum, do slednjega vzdihljeja se boriti za blagor domovine. Vse to se je godilo v dobi zanikarnosti, preganjanja, malomarnosti in neizrekljive agitacije od nemško-liberalne strani.

Rajni Luka Držečnik uradoval je pred 25 leti v lepi slovenščini. Vsaka vloga bila je slovenska na c. kr. okrajno glavarstvo, na župnijstvo in na občine. Tako niso delovali oni, ki so študirali, ali kmet na Arlici imel je pogum, imel je srce za mili slovenski jezik. Res je,

„Hrast se omaja in hrib,
Zvestoba Slovincu ne gane.“

Taki orjaki zaslužijo, da jim postavimo narodni spominek, kajti iz ledine so napravili rodovitno polje, na katerem se bo lahko razrastlo slovensko drevo, pod kojim bodo radostno pevali naši potomci:

„Lipa dišecha, prekrasno drevo.“

Smešnica. Okraj Radla na Nemškem so zidarji nov hlev sezidali. Ko se pa začne zid obešati, da pade, reče mojster: »Fantje, držiti zid, jaz grem na račun.« Kmet izplača zidarje in gre z mojstrom zidovja gledat. Ko pa kmet zapazi, da se zid obeša, reče: »To bo padlo, morate mi nov zid napraviti!« Toda mojster se zareži: »Na veke ne bomo tukaj ostali.«

Razne stvari.

(P. n. gg. naročnikom!) Nekaterim pošljemo današnjega lista po več iztisov s prošnjo, naj jih razdelé med one, ki si prihodnje leto utegnejo naročiti naš list. Sploh pa vsakega naročnika prosimo, naj nam ostane zvest in naš list priporoči svojim znancem v naročbo. Srečno in veselo novo leto!

(Bralno društvo v Gornji Radgoni) priredi v nedeljo, dne 30. t. m. ob 3. uri popoldne v gostilni »k angelju« (Skrlec) tombolo s petjem. Sodeloval bode Kapelski pevski zbor. Ker je čisti dobiček namenjen v prid društvene knjižnice, pričakuje se obilna udeležitev. Odbor.

(Pri Sv. Juriju ob Taboru) ima ondotno bralno društvo v nedeljo, 30. t. m. ob 1/4. uri svoj občni zbor.

(Občinski odbor Luče pri Ljubnem) je v seji dne 9. dec. sklenil uložiti peticijo na državni zbor za ustanovitev slovensko-nemške gimnazije v Celju.

(Razširjenje sole.) Deželni odbor je dovolil, da se dosedanja trirazredna ljudska deška sola okolice Celjske razširi v štirirazrednico.

(Za novo gimnazijo v Celju) so peticije poslali občinski zastopi: v Škalah pri Velenju, v Kapelah in v Pišecah pri Brežicah ter v Novoštifti pri Gornjem Gradu. Nadalnje peticije sprejema do 15. febr. gospod državni poslanec Miha Vošnjak v Celju.

(Dr. Foregger) se je čutil žaljenega po dveh člankih, priobčenih v »Südsteirische Post«. Po dolgi preiskavi je pa gospod Foregger spoznal, da nima dosti upanja, da bi dosegel s pravdo svoj namen, in jo je umaknil.

(Okrajna posojilnica v Ljutomeru) bode od 1. januarja 1895 naprej od hranilnih vlog plačevala 4 1/2% obresti. Obresti se pripisujejo vsakega pol leta h kapitalu.

(Nova šola v Konjicah.) Za izšolani Konjiški trg se je dovolila stavba dvorazrednice, ki bi stala okoli 10.000 fl. Ta svota naj bi se dobila za staro šolo in od nemškega šulvereina. Sedaj pa hočejo nemški Konjičani na svojo roko staviti štirirazrednico za 25.000 fl. in to seveda večinoma s slovenskim denarjem. Zoper to namero so konjiški Slovenci te dni vložili protest na okrajni šolski svet.

(Čudna slutnja.) V Breitenbahu ob Reni na Nemškem je nedavno nekega oženjenega delavca mučila slutnja, da se je njegovemu edinemu otroku zgodila nesreča. Hotel je iti koj domov v bližnjo vas; pa gospodar ga spregovori, da še ostane. Toda naslednjo noč se temu delavcu sanja, da vidi, kako njegov otrok v vodo pade in utone, ne da bi mu mogel pomagati. V jutro zgodaj hiti domov, tam pa zvé, da je njegov otrok prejšnji dan res padel v potok in utonil.

(Narodna čitalnica v Ptuj) priredila je na Štefanovo, dne 26. decembra, gledališko igro »Telegram« in prosto zabavo.

(Celjski okrajni zastop) bode v prihodnjem letu imel 44.145 gld. 21 kr. izdatkov, dohodkov pa le 4588 gld. 51 kr. Primanjkljaj se bode pokrila s 25% doklado na davke. Za novo železnico iz Grobelnega do deželne meje je podaljšal podporo do 1898.

(Ljutomerski okrajni zdravnik.) Okrajni zastop ljutomerski je imenoval zdravnikom za Ljutomer in Malonedeljo sekundarija na ljubljanski bolnici g. dr. Antona Mihaliča, kateri nastopi novo službo s 1. jan.

(Ormoška čitalnica) priredi v svojih prostorih veselico dne 30. decembra 1894. Igrali se bosta veseloigr: »Gluh mora biti« in »Popolna žena«, peli se bodo moški in mešani zbori; slednjič bode tombola in prosta zabava. Začetek ob 5. uri zvečer. Vstopnina prosta.

(Za družbo duhovnikov) Lavantinske škofije so vplačali č. gg.: Par Valentin, letnino 5 fl. za leto 1894 do 1898, Kosar Jakob 3 fl. za l. 1894 do 1896, Dupelnik Gregor za l. 1894 1 fl., Jodi Ivan za l. 1894 1 fl., Šoba Alojzij za l. 1894 1 fl., Kramberger Lovro, župnik pri Sv. Križu poleg Ljutomera, volil družbi po odbitih stroških 176 fl.

(Visoka starost.) V Saratovu na Ruskem je umrl najstari veterani ali dosluženi vojak Napoleonove vojske, general Nikolaj Savin, 126 let star.

(Konjiška okrajna hranilnica.) V odbor te hranilnice so se volili tudi možje, ki so tej hranilnici dolžni. Sicer to ni sramotno, ako je kdo hranilnici kaj dolžen, ali vendar je nedopustno, da so dolžniki tudi v ravnateljstvu, in da je tisti odbornik, ki je hranilnici največ dolžen, celó njen ravnatelj!

(Amerikanski trs.) Na Francoskem so z ameriškansko trtorejo tako zadovoljni, da upajo ž njo sčesoma pridelati več vina, kakor pred trtno usjo. V enem samem okrožju so pridelali 10 milijonov hektolitrov ameriškanskega vina.